

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш; а як возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані відні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

2)

Наталь Вахнянин.

Причинки

до історії рускої справи в Галичині в літах 1848—1870.

Опершись на розпорядженю ц. Фердинанда I з 9. мая 1848. р. меморіал каже дальше:

«Язык є одною з найважнійших відстав народности. Язык Русинів в Галичині зістав придушений за панованя польскої ворожої Русинам політики, і не міг піднестись навіть під панованєм австрійским при неприхильних давнійших обставинах. Язык потребує свободного, незупиненого руху, публичного значіння і практичного уживаня в житю публичнім, щоби достичи до відповідного вихованя і висшої досконалости. Як для кожного народу, так і для завжди вірного руского, є організація властей найбільшої ваги і найзначнійших наслідків. Він може народови рускому дати ту повагу і те становище помежи другими народами монархії австрійскої, а іменно в очах другої народности в Галичині, які єму яко рівноуправненому і рівними правами на збереганє і плеканє народности і языка з другими народами наділеному, в 5. §. державної конституції з 4. мая 1849. р., заповручені були. Нарід руский дав при кожній нагоді незбиті докази своєї непорушної прихильности до правительства австрійского і найвисшої родини пануючої; він не хитався ніколи в своїй вірности, а скріпленє єго було би разом скріпленєм високого правительства в сих далеких окраїнах держави. Однакож, щоби нарід руский так як треба вбив ся в сили, і відповів вимогам конституційним, до того потреба, щоби поставлені при висших урядах люди були єго проводирами, котрі би не лишень право думали і були світліми мужами, але котрі посідали би

також довіре у народу; а таких людей взяти можна іно зносеред народу самого.

Після народности ділять ся Галичани на два табори з ріжними політичними віроісповіданями, так майже, що позаяк хто більше або менше до рускої або польскої народности прихильє ся, він в такій самій мірі і найв. правительству є прихильний. Всі, що належать до иньшої народности окрім польскої і рускої, пристали або до одної або до другої, після того, як для правительства уособлені єуть.

Нарід руский навик в кожнім уряднику бачити сповнителя волі свого найліпшого Монарха; коли однакож не находить в властях чистого виразу сеї народови рускому объявленої найвисшої волі, і ще заєдно навіть о марну школу сільску змагати ся мусить, коли ще заєдно свій язык від уряду і суду виключеним бачить, коли в рускій часті Галичини урядники несвідомі рускої мови і письма і не хотять учити ся єї, що заєдно поставляні і промовані бувають, коли Русини ще заєдно не сьміють в своїм языкі писати прозьби, обавляючи ся не без причини, щоби таких задля самого языка не відкидано або не лагоджено по справедливости, коли ще заєдно явна рускість стоїть на перешкодї в посуваню ся на висші уряди — то нарід руский буде мусів відчужати ся від властей.

Понеже в теперішній хвилі організація Галичини має бути переведена, то Русини хотять і просять смиренно, щоби в рускій часті право рівноуправненя війшло в житє, і щоби поодинокі урядничі місця були обсажені такими людьми, котрі сьвідомі руского языка і письма, народність руску шанують, так в народнім як церковнім і материяльнім згляді інтересам їх не протистоять, і котрі прихильність свою до народу руского завжди заявляли. В особенноти просять Русини, коли вже єго ц. к. Величество зволило неподільність Галичини захвати,

а найвисші становища в руках людей польскої народности зістають, щоби їм хоч деякі висші і впливові місця оставлені були. Се внісло би парід в повазі і було би доказом найвисшого довіря і прихильности за єго непорушну вірність і преданність до найвисшої цїсарскої родини.

Нарід руский хоче і просить найсмирнійше, щоби побіч руских людей і ті мужі других народностей важнійшими становищами були понаділювані, котрі, яко вірні піддані, народність руску шанують і засадами конституційними переняті єуть і щоби урядникам, несвідомим языка руского, був визначений речинець, до котрого они собі сейже присвоїти були би в силі.

Оглянемо за другим разом коротко значінє сего меморіалу.

(Дальше буде).

Д о п и с ь.

З Жидачівщини.

(Посольське справозданє п. д-ра Олесницького та кацапска кандидатура маститого о. Василя Давидка в Жидачеві).

Жидачівський повіт уходить завжди і ще тепер уходить ся за один з найліпше осьвідомлених. Та на жаль віче передвиборче, скликанє д-ром Олесницьким до Жидачева, показало, що селянам сего повіта далеко ще до осьвідомленя такого, якого належить бажати. Осьвідомленим селянином може називати ся такий чоловік, що має своє «я», свій суд і свої думки, основані на досьвіді і образованю. Осьвідомлений селянин може на вічах забирати голос, ставити внесєня і мотивувати їх. Тимчасом на вічу в Жидачеві того зовсім не було. Дальшою цїхою осьвідомленого повіта є, що на подібних вічах повітових збирають ся десятки соток народа, не десятки десятков, як се було на згаданім вічу в Жи-

2)

О. Я. Кониський.

Молодий вік Максима Одиця.

(Хронїка з давноминулого).

II.

Максим Одиць, як і батько його Яків, походив з стародавнього шляхотського роду. Минало, либонь, цілих три стліт з того часу, коли Кас'ян Одиць, покинувши своїх родичів, десь біля стародавнього Галича, взяв жінку Настю та сина Єрему і перебрав ся жити в Чернігівщину. Тут придбав собі на річці Смолявці добрячий хуторець серед густих гаїв, а переїздом, оженивши сина, купив йому дворець в повітовому місті. З часом рід Одиців розплодив ся. Хоча Одиці і належали до шляхти, а проте і в родинному їх побуті в відносинах громадських пановали у них традиції і лад козацькі, прості, національно-демократичні. Як з коріння здорового, міцного, не поцсованого червою дерева розростаєт ся широка, розлога грона, так і з роду Кас'яна Одиця, починаючи з другої половини XVII віку і майже до кінця віку XVIII Україна мала доволі користних та щирих слуг в ріжних сферах життя громадського: були з сього роду і бурмистри, і райці, і полковники, і сотники, і протопопи, і архиєреї, але ні в одному колїні, ні в одній лінії не було

багатирів; жили Одиці хоча і не вбого, але й не з великими достатками; чи то вони недотепні були розвивати ся і наживати ся, чи може їм пайдило. Рід Одиців гордовав своїми вольними і моральними традиціями: в хронїку найменших карних вчинків ні разу до другої половини XVIII віку не заведено імення нікого з роду Одиців. Щирість, прямота і сталість характеру; гидованя зрадою, лицемірством і лизанням халяви, огидливість до поклину хоч би навіть на ворога свого, в роду Одиців було переконаннем не тільки льогічним, але й фізіологїчним. Лишень, коли під кінець XVIII віку Україна обезславилась крєпацтвом, краплі сїєї лиходійної трути почали пробивати ся і в рід Одиців: лінощі і користованя з чужої праці почали інколи труїти і кодро Одиців.

З самого початку XIX в. в роді Степана Одиця — Максимового прадїда — стало прокидат ся духовно-моральне убожество, а з ним, натурально і материяльне збідненя. Степанів син Федір пішов до військової служби, записав ся в гвардію і хоча недовго служив — п'ять, чи шість років і вернув ся до батьківського хутора «прапорщиком», але позбув ся більшої половини батьківської спадщини. Навчив ся він добре танцювати по «модньому», та ліпше в карти грати — але на хуторі се все було не придатне. Підчас війни з «дванадцят язык» Федор Одиць знов пішов до війська та вже й не вернув ся: десь під Березиною, чи що, його убито. Вдова його лишила ся з трома дочками

і трома синами уже в великому убожестві. Старійшим між Федоровими дітьми був Яків. Учив ся він в Чернігові в духовній семинарії; не тому, щоб зробити з його попа, батько віддав його до семинарії, а одиноко через те, що ліпше за семинарію тоді не було шкіл. Мабуть семинарії треба дякувати за те, що дух нового часу майже зовсім не зачєнив Якова Одиця своїм лиходійним крилом. — Людина з його вийшла, як на той час, доволі осьвічена і культурна; а про те проста, приложна до свого рідного краю, народа, до його звичаїв і традицій. Вийшовши з школи, Яків гадав господарювати на батьківщині, алеж на чому там було господарювати! Одначе він спробував рік чи два і добре впевнив ся, що господарка не виплачує навіть часу і праці...

Тимчасом на Україні все далі та далі йшло «оновлення» і загального устрою і форм життя громадського, а погроху і родинного. Між инчими реформами були заведені «попечительські конторы для малоросійських козаков» і Одиць добув собі посаду куратора такої «контори» в Крилевці. Платня на сій посаді була задля того часу — добра, а Яків був вдачі не вередливої, людина не спавіла і оцадна: Лишивши батьківщину сестрам, він за чотири роки свого кураторства спроміг ся купити собі лєваду і двориче в Кобзарівці. За рік потім він одружив ся в Погари з дочкою «городничого» Богаєвського — красунею Сінклятою. На невеличке жінчине віно Яків спорудив у Кобзарівці будинок і при-

дачеві. Вкінці перейдм до справоздава про віче: оно ясно покаже стан освідомлення нашого селянства.

Віче отворив звісний контркандидат д-ра Олесницького, кацап о. Сеник з Березниці, а позаяк усмотрений „совітом“ о. Юркевич не присутствовали — запропонував, щоби віче само вибрало председателя. Була то несподіванка для вічевиків, які чогось подібного не видали. Аж господин Дубик, в якого стодільчині відбувалося віче, предложив на председателя москвофіла о. Зарицького, на заступника председателя п. Слюзаря з Дубравки. Председатель покликав на секретарів о. Сеника та господина Гренджолу, що саме поставив о. Сеника на контркандидата Олесницького. Президія кацапска, з виїмкою заступника председателя. Дістає голос о. Сеник і з тих самих уст, що колись накликували до неготи, до ворогованя супротив народовців і всяких їх дій, поплинули накликуваня до згоди, до єдності в борбі супроти свільного ворога. Думав би хто, певно отця духовного гризла совість, що допустив ся колись зради для рускої справи, та тепер постановив поправити ся, затерти сліди, але ціль сего бесідованя очевидна: его вимагає інтерес кацапського ренегатства!

Коли кандидує народовець, всякими силами треба недопустити до сего. Станити нових кандидатів, щоби принайменше голоси розстрілялись і в той спосіб причинитись до унявду народного кандидата, але коли має стати кандидатом кацап, то всякими силами перти до згоди, з мідяним чолом боронити сего, що чередним на тім самім місци нищило ся, накликувати до згоди з того самого місця, з якого перед тим піднесено клич роздору! Відтак висказав о. Сеник, що наш дорогий посол задля недуги не міг приїхати, а прислав в оправданем о. Бобикевича зі Стрия. О. Бобикевич здав справу в припорученя д-ра Олесницького, просив в его імени о вотум довіри і висказав, що думкою д-ра Олесницького є, щоби в Жидачівщині кандидував о. Василь Давидяк з Тухлі. Коли ухвалено одногласно (на внесенє самого о. председателя, бо ніхто инший такого внесеня не поставив) заяву довіри, забрав голос якийсь чоловік і пригадав, як власне ті самі люди, що тепер так хваляля уступаючого посла, поводили ся при его виборі, і висказав їм, а особливо господинові Гренджолі, своє обуренє з сеї причини і негодованє. В стоділї дали ся чути голоси „ганьба!“ „ганьба!“, але чесні отці старали ся зараз затерти вражінє сеї промови, називали півголосом сего чоловіка плям, та ганили его вигук, як прояву партийности. Однак немилі сеї несподіванки не вдало ся їм нічим затерти. Приступ-

лено до обговореня кандидатури. Сеник знов кликав до згоди і попірав прозьбу чи волю д-ра Олесницького, але з селян ні з міщан ніхто голосу не забирав в тій справі, і має розуміти ся, віжкого внесеня не ставив.

Чесні маститі були в клопоті, але проворний ум о. председателя прийшов до голови по розум. Забирає голос, ну і питає ся, хто хоче йти за Олесницьким і мати послом о. Василя Давидяка? Очевидно відповідь: Всі всі, але рук усі не підносили. Хто не хоче, щоби о. Давидяк послудував? Ніхто! ніхто! а показало ся кількнайцять рук в аудиторії..

В той спосіб уміє партия московских ренегатів хитро-мудро та не великим коштом накидувати своїх кандидатів; в той спосіб накинули кацапи свого кандидата в жидачівським повіті. Із такими то людьми звязала ся націо-нально-демократична партия, в цілі перенеденя виборів до сейму. Кацапи, поступаючи слїдом Герострата, нищать всяку конкретну роботу Українців, а національно-демократична партия не пнатує сего поступованя, дивить ся на се через пальці, а в нагороду за се лупить ся з ними, щоби на їх користь тратити нечисленні постерунки наших народних заборон, та в імя сеї згоди скріпляти найзавзятїйших, тихих і хитрих ворогів нашої народности. Дасть Бог, дочекаємо ся може того часу, що знов проти народовця стане в жидачівським повіті кацап, так як перед роком став о. Сеник проти д-ра Олесницького. — Дальший перебіг віча не цікавий. Наступила кандидатска бесіда Давидяка, богата фразами, а не конче змістом. По тій бесіді пішло ще кілька зазивів до агітації в імя згоди і на тім віче покінчило ся.

Пер—ий.

Виборчий рух.

З Сокальщини пишуть нам: Побіч кандидатур проф. Вахнянина і адвоката д-ра Петрушевича виринула тихенько кандидатура г-р. Тадея Дідушицького з Путорці. Боїмо ся, щоби в нас не оправдала ся пословиця: duobus litigantibus tertius gaudet. Доси не почато ще правиборів. Правирори почнуть ся мабуть коло 17. серня і через пять днів будуть покінчені. Добре було би, наколи би оба рускі кандидати скликали виборців на одну днину в Сокалі і в Белзі і разом ставили перед виборцями. Роз'єднанє виборців тут не на місці і мусіло би випасти лише в некористь Русинів. Один з руских кандидатів повинен би відступити від кандидатури по зрїлій розвазі. Кандидатури д-ра Дудивевича

з Коломиї не бере ніхто серію. Духовенство Сокальщина бере слабу участь в виборчій акції, а тих, що рухають ся потрохи, осуджує тут притивна сторона загальником: „радикали“. Вєрагалі, сю назву приміняють Поляки вже до всіх і тим ятять дуже Русинів. Говорять тут також голосно, що секретар суду сокальського, п. Литинський, цофнув вже свою кандидатуру. Его кандидатуру поставила „Русска Рада“, імено нотар з Белза, п. Савчинський.

За педант до сего письма подаємо виїмки з трех дуже містерно скомбінованих дописий „Галічаніна“ з Сокаля. Они представляють вірно „вавилоньське столпотвореніє“ у виборчій акції в Сокальщині та хитру тактику москвофілів. Отжеж насамперед пише якийсь селянин Іван Хлопович, що за виборчий застій і апатию в сокальським повіті „виноват др. Петрушевич, который внес в нашу среду роздор преждевременным провозглашением своей кандидатуры, і который, віроятно упоевний надеждою, що будет без сомнінія послом, ничего не дїлаєт. А кто его поставил кандидатом? Тіх нісколько крикунов, которые на совзванных ним памятных „зборах“ окричали д-ра Петрушевича кандидатом, не выберуть відь его в носли! Др. Петрушевич, услышавши на посольском отчеті д-ра Короля в Сокалі із уст селян осужденіє своєї политики і заявленіє, що на него голосувати не будут, должен был давно вже отказатьсь от кандидатуры. Положительно заявляю, що і в том случаї, если бы даже „от бід“ ми на д-ра Петрушевича і согласились, он послом не выйдет, ібо многим селянам яко роз'єдинитель он опротивил і хотя они ему вредити не будут, но опустят руки і отрекут ся всего, а побіда протівника над нами будет весьма легкая. Ходят слухи, що у нас наміряєт кандидовати о. Матвієє із Яструбич, по і та кандидатура не фортунна. Он ще человек вік молодой і мало ізвѣстный; может бити, що з временем, когда дасть ся познати народу яко безпартийный его служитель, будет іміти видя на успіх, но пока-що того сказати не можно. Не говорю того із якої-то злоби или предубіжденія, ібо даже не знаю, к какой партіи о. Матвієє принадлежит, только его кандидатура преждевременна. Протів кандидатура общезнаваемого секретаря суда г. Влад. Литинского ринуть ізвѣстній „люди“ различными нечестными способами. Предводителі Сокальщини, селяне не спят по почам, жнуть, косять а приготавлиють ся к выборам; составте же выборочий комитет возьміте выборочую акцію в свої руки і дайте селянам такого кандидата, за которого бы каждый і на штики пошел!“

Зараз після сего заміщує „Галічанін“: „Із

купив поля. Одинчиха до хазяйства була дуже дотенна і жили вони собі гаразд в добрій згоді і ласкові.

Невдовзі прийшли нові реформи: заведено міністерство „государственныхъ имуществъ“ і під його руку передано українських козаків, „казенныхъ і государственныхъ крестьянъ“ на Україні. — „Контри“ пішли в нівець; натомість вирости „окружныя управления“, „вожетныя правления“ і „сельскія розправи“. Одинця зробили „окружнымъ начальникомъ“. Не встиг він гаразд роздивити ся і спізнати ся з новими „порядками“ і спізнати з ними простих селян, аж ось знов нова реформа на Україні: велено скасовати на лівобережю Литовський статут з усім судовим устроєм, по йому і завести „Сводъ законовъ“ і відповідну йому організацію судів і поліції з канцелярською тайною, з оберемками паперу, з калюжами чернила і з неминучою на сьому ґрунті рослиною: безконечною волокитою, що так ясно плодила хабарі..

Нетільки нарід, навіть інтелігенція на Україні зовсім були підготовлені до нового ладу і не тямали, з якого боку ліпше заходити, щоб привичаювати ся до його. Маса темного народу тільки руками розводила мовчки; між людьми хоч трохи освідченими лунав усякий гомін і по сей і по той бік нового ладу: зовсім натурально виникло і не тепер саме, а геть ще ранійш дві течії, сказав би: права і лїва, але такий термін зовсім не відповідав би змаганням і голосу людности; певнійш буде назвати одну течію — національною, другу — загальною; на сїння їх треба, кажу, шукати, ще за часів відомого „підніжка“ Івана Мартиновича та за пер-

ших на лівобережю возвод. Одначе люде і тієї і сїєї течії обмежовували ся самим гоміном, тай то більш нишком; бо добре тямали, що пугою обуха не перетнеш. Одні — до яких належала більшість молоді шляхти, зросенної вже на ниві крепацтва, стояли за те, щоб старий лад нівечено, яко мога швидче і всіма заходами; другі — вороже дивили ся на такі заходи і доводили, що треба йти стежкою поступовою, не плюндруючи національної душі і не сходячи з ґрунту народного сьвітогляду. В життю практичному — річ зовсім натуральна — гору брала течія загальна; за нею була всяка матеріальна сила, а супротивники були голоруч.

Не вгадати, чи довго-б він продержав ся на посаді „окружного начальника“, колиб шляхта не вибрала його повітовим судією.

Яко голова повітового суду Одинець пильновав бути справедливим, не кривити душею, цурати ся кумовства і скільки можна, єднати совість і закон, але нові закони стояли часом супротивленно народній правді і колективній совісті, а через те траплялись случаї, що Одинець — скільки не мордовав себе, не спроможен був сказати собі справедливо: чи справедливо ту, або инчу справу розсудив він. Пильновав він, кажу, щоб присуди не розходили ся з законом, але коли він инчий раз новий закон рівняв до старого, з яким людність за довгі віки зросталась, він бачив перед себе чудну ділему: положиш присуд по новому закону — земляки виноватїта муть в неправосудію; положиш присуд невідповідний новому „Своду“ — висна інстанція скаже і обвїноватить, знов таки, во неправосудію: виходило, куди кинь, дак клин..

Одинець хватав себе за голову і думав:

— Ні, такий судовий устрій довго не простойть; сам себе зїметь; шкоди тільки моральної людам наробить.

Одинець вгадав: новий устрій з канцелярською тайною не лежить і одного покоління: статуты р. 1864, видані імператором Олександром II, на віки скасовали устрій організований „Сводомъ“ Сперанського.

Стриваючи часто противоріч життя і закона, Одинець інколи не хватав ся з присудом і шукав поради між своїма приятелями, людьми тямущими, знавцями права — професорами місцевого ліцея. А вже отсе одно, спрїч всього ничого, сприяло часом діявнї в судових процесах: і коли „засідателі“ (товариші судїї) указували Одицеви на діявнїсть, він говорив:

— І сам-я знаю і бачу се, але щож діяти? поспїшиш — людеи насмїшиши; лучче сїм раз примір, закам одріжеш.

Раз якось на ревізію суду приїхав губернатор Гессе і, помітивши, що в повітовому судї инчі процеси довго лежать без розгляду і присуду, згавбив за те Одинця. Одинець почав виводити ся і висловив свою щирю думку, що гольдна причина діявности законний формалїзм та канцелярщина. Губернатора се не вдовольнило і на обідї, яким пошановала його шляхта, він прилюдно висловив, що такі люде, як Одинець, не придатні судовати.

Трута лакеювання давно вже, хоч і повагом труїла і деморалїзовала самостійність і незалежність „дворянських“ виборів. І от, коли прийшов час нових виборів, Одинця „прокатили на вороних“; правда: більшість протів Одинця

Сокальщини доставила нам сьогоднішня почта слідуєще письмо: В отсутстві нашего любимаца, секретаря суда г. Владимира Ів. Литиньского, распространили противники его вість, будто он не кандидат на посла в сойм. По возвращеніи г. Литиньского із отпуску сельяне нашего повіта узнали к превеликой своей радости, що вість та была ложна і очевидно выдуманна для обаламученія народа. Ми иного кандидата не хотим, а будем поддерживать только кандидатуру судіи Владимира Литиньского. В понеділок 12. н. ст. августа. состоіть ся в Сокалі предвыборное віче, на котором должны явиться всі благосмыслиці люди, ибо агитаторы противной стороны ужасно сбивают народ в толку.

А вкінці ніби то з льояльности для консолидації «Галічанін» наводитъ: «Із Сокаля получили ми два начечатанія слідуєще письмо: Сим повідомляю, що передвыборчі віча відбудуть ся: дня 11. серпня (в неділю) в Сокалі в домі ч. Антона Каравана на кольоні, 13. серпня в Хороброві, 15. серпня в Яструбичах і дня 17. серпня в Минові, всюда о 5. години пополудня. За повітову організацію: Др. Евген Петрушевич».

З *Мостиского* доносять, що в Судовій Вишній відбули ся вже правибори дня 8. с. м., а оголошено їх плякатом на магістраті день наперед, в середу 7. серпня!

В *Бережанщині* заносить ся на кандидатуру маршалка Трачевского, в *Тернопільщині* польский, центральный комітет підпірає г. Юлія Коритовского. В *Коломийщині* ухвалив повітовий комітет польский кандидатуру з сільських громад кн. Пузины в Падик. В *Бурячи* кандидують з польской стороны в четвертій курії п. Артур Заремба Целецкий, дотеперішній посол, бар. Блажовский і Ян Вівіян. В *Рогатинщині* кандидат дотеперішній посол Миколай Торосевич; Русини розвинули оживлену контр-агітацію. В *Городенщині* відбуло ся вже кілька численніших, передвыборчих зборів, на яких виборці однодушно заявили ся за кандидатуру д-ра Окуневского тож его вибір має добрі вигляди супротив дотеперішного посла Теодоровича. В неділю 11. с. м. відбудуть ся передвыборчі збори в Чортовці коло Обертна. В *Золочівщині* еще не рішено ся з руской стороны на кандидата; з польской стороны буде правдоподобно знов кандидувати Яворский.

В *Збаражх* селяньский комітет видав осьяку відозву:

Панове Громадо! Вибори до Сойму вже два тижні як розписані, правибори за пару днів вже розпічнуть ся, а нарід ще аві разу не зійшов ся, щоби поради ти ся з собою. Правда,

була — два голоси; але, все таки — більшість.

Між шляхтою був один вельми богатий пан, який добре знав Одинця і високо становив його чтиість і правові знання. Обурений невибором Одинця він зараз же запросив його до себе на службу за повірєного і инспектора маєтностей і призначив йому платню тричі більшу за ту, яку брав Одинець, яко судя.

Такий переминіт Одинець радів, хоча і був сьвідомий, що нова служба охмарює з одного боку його життя рєдинне, нова служба вимагала доволі частих поїздок і одривала його од семі, а через те не давала йому стежити за наукою сина і кермовати його вихованіям. Максим до науки брав ся охочо, жваво; природа щедро наділила його добрим хистом і він учив ся дуже добре; завсїди в класі йшов першим, але дитина палка, перенятлива, вимагала доброго догляду. Осьвіта і добре виховання сина раз-ураз роили ся в батьківській голові. Чуючи від учителів самі лишень хвави синові, Яків і в день і в ночи більш за все марів, щоб з Максима вийшов ученій і професор: таку надію годували в Одинця і приятелі його професора, найбільше Даневський. Так минуло два, чи три роки...

В одну з своїх поїздок в Полтавщину саме на провесні Одинець, переїздячи через Удай, провалив ся з кіньми і з саньми під лід і хоча його виратовали, але холодний митель і переляк дали себе знати: на 12-ий день Яків Одинець — лежав на столі.

(Дальше буде).

хвиля надто горяча, але і справа виборів є немєнше пильною і горячою, бо і вона ринає про долю нашу. Если байдужно її пропустимо, то колись за те болучо її відчуємо! Противник наш вже готовий — тож і ми хлопці і всі ті, що їм доля нашего руского народу лежить на серці, берім ся до діла! Отже аби обговорити справу виборів і як почати виборчу роботу, замірили ми скликати передвыборчі збори на день 11. н. ст. серпня (в неділю) о годині 2. пополудня до будинку магістратского в Збаражх. На сих зборах бувшии пос. Дмитро Остапчук зложать посольске справозданє. Андрух Шмігельский, Андрух Мардінюк, Василь Гарматюк, Дмитро Чичота, Луць Іщук.

В *Сологвині*, богородчаньского повіта відбудуть ся передвыборчі збори дня 15. с. м. о год. 3. пополудня.

В *Товмачх*, против дотеперішнього руского посла, радника Тита Заячківского, стає польский кандидат Ян Урбанський, маршалок товмацкого повіта. В *Тлустім*, заліщицкого повіта, за ініціативою о. Ковча, відбуло ся дня 1. с. м. передвыборче віче, на яким застановлювано ся над трема рускими кандидатурами: судіи Бодюрка, сельянина Рондуляка і о. Олєсицького. Ухвалено підпірати згідно кандидатуру послідного; Поляки агітують за повітовим маршалком Цєльским. З *Гусятини* доносять польскі дневники, що там на передвыборчій вічу довго мусіли просити Адама г. Голуховского, заким рішив ся прийняти мандат з сільской курії. Очевидно не сельяни просили, яких не було на тім зібраню дня 31. липня, але підпанки з міста і околиць, раді «опікувати ся руским людом». Розчутлений маніфєстацию граф прийняв ся вкінці хлонского мандату і его кандидатуру прийнято одногласно. Русини ще не рішили ся остаточно на свого кандидата.

В *рудецькій повіті* дотеперішній посол др. Якліньский правдоподобно не буде кандидувати, а Поляки висувують кандидатуру Баля. В *Теребовлх* нема згоди між Поляками, чи підпірати кандидатуру Юрія г. Баворовского з Острова, чи Богуслава Цєльского; оба мають своїх сторонників. В *Борщеві* польский передвыборчий комітет поставив кандидатуру дотеперішного посла г. Дуніна Борковского.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В суботу: гр.-кат. Прохора, Інокентія; рим. кат. Лаврентія. — В неділю: гр.-кат. Калініка, Серафіна; рим.-кат. Зузанни.

— **Тарасові обходи.** Заходом монастирской Читальні при співучасті академиків відбуде ся сьвято пам'яті ХЛ-рєковин смерті Тараса Шевченка в салі «Сокола» в Косові дня 11. с. м. Початок о 8. год. вечером. Чистий дохід призначений на погорілу церков в Косові. По черняхках академики уряджують танці в салі повітової ради.

— **Безличність галапасів.** З Відня пишуть нам: Відома річ, яких то «чесних» способів уживала родина станиславських галапасів, щоби управу руской парохії у Відні взяти у «свої» руки. Кидано громи на попередного завідателя о. Садовского, мов то він 4 літа нічо не робив, лиш старав ся о військову капеланію та через те занедбав цілковито парохію. Тамчасом о. Садовскому урчал ся терпєливість. В доноси до «Галічаніна» внісшии він основно цілу перфідію своїх клеветників, що за ложку сочевиці готові були денунціювати его, хоч він навіть належить до того самого політичного табору. Коли вкінці на жаль лизунство та клевета ціль свою осягнули, родина галапасів вьяла ся до ложи, якою звичайно і в Станиславові воює. Для оправданя сего, що таку сьвітлу посаду одержав чоловік з чужої єпархії, а до того на згадану посаду цілком невідповідний, змістифіковано опінію публичну голошенєм на всі сторони сьвіта, що о. Николай Семенов зівстав промований на доктора богословія, коли тимчасом на університеті у Відні нікому про те і не снилось. О. Семенов має доси доперва 3 (три) ригорози, котрі — мямоходом кажучи — випрошує зглядами на свій старий вік та нещасній вдовичий стан. Вискажуючи на сім місци надію та щирє бажанє, щоби сьмо по якимсь часі могли бути сьвідками вже правдивої промоції управителя тутешної парохії на доктора богословія, бажанємо о. Семенови до дальшої наукової праці Божої поміччю та благословєнством на «многая літа»...

— **Кваліфікаційний іспит** до шкіл народних розпічне ся перед іспитовою комісією в Станиславові дня 18. вересня с. р. о 8. год. рано. Послідній рєчинець до вношеня подав 10. вересня.

— **Приписи пашпортові** на російській границі. Від кількох днів змінено на російській границі спосіб відбирания пашпортів від тих подорожних, що приїзять до Росії в заграниці, а іменно відбирають ся тепер пашпорти не в возах зеліничих, як се діяло ся до тепер, а при вході до салі ревізійної. Від кількох тижнів завєдено на всіх російских пограничних «коморах» новий пашпортвий закон, що подорожні — переїздяючі за окремиим посьвідченєм консульярним, по розділеню спільних пашпортів, оплачують повну належитість пашпортову в сумі 20 рублів, коли до тепер переїздило ся за окремиим посьвідченєм консуля, оплативши лишень стемпель за 50 коп., розуміє ся, если рєчинець виставлення пашпорту не перевисшии шістьох місяців. Крім того строго перестєригає ся рєчинець та не узглядняє ся найменших навіть однодневних спінєнь, бо тоді треба наново платити повну належитість пашпортову за розпочатий піврік.

— **Нову церков муровану** побудовано в Угряннові, варяжского деканата, к штом околє 90.000 корон. Оноді відбудо ся посьвяченє сеї церкви Преосв. єпископом Чеховичем.

— **Зелізниця Делятин-Коломия-Стефанівка.** За сїданєм надзираючої ради льокальної зелізниці Делятин Коломия-Стефанівка відбудо ся в суботу в краєвім виділі у Львові. В нарадах взяв участь коломиийский бурмістр п. Вітославский і навів цілу вязанку аномальних відносин, які панують на сім шляху під зарядом станиславської дирекції зеліниць та поставив внісєне, аби заряд зелізниці передано якому приватному підприємству. Між иньшими п. Вітославский обговорював розклад їзди на сім шляху і заявив, що его неначе би нарочно так уложено, аби поїзди сеї зелізниці не мали получєня зі шляхом Львів-Чернівці. Дальше п. Вітославский згадав також про нечувано високі адміністраційні і консерваційні видатки, яких майже зовсєм не треба, а она лишє обтяжують бюджет.

— **Князі побили ся.** Оноді доносили ми, що князь Муруті настав на поручника Палліса, ад'ютанта князя Миколи грецкого, причім кн. Микола поломив палицю на голві князя Мурутіого. Як звїсно, кн. Микола виїхав сєйчас до Англії, а кн. Муруті визвав Палліса на поєдинок. Поєдинок відбув ся позавчера під найостріїшими условинами, при дворазовій виміні куль на дуже коротким віддалєню. При першій виміні куль, поручник Палліс стрілив за скоро і не влучив кн. Мурутіого. Муруті зрик ся свого стрілу і заявив, що він не хоче убивати, лишє поєдинокє ся. Другий раз оба стріляли рівночасно, причім Палліс відніє легку рану в ногу, а кн. Муруті вийшов ціло. Оба противники розійшли ся без помирєня. Сєйчас по поєдинокє кн. Муруті згодив ся перед возонім судом, де его увязнено. При слідстві кн. Муруті заявив, що не мав наміру обидити князя Микола, а лишє хотів пімєтити ся на Паллісови, котрого ненавидить ще з часів грецько-турецької війни.

— **Про фризєрську гігієну.** Берлинська рада санітарна ухвалила слідуєчі розпорядженя, важні для всіх голярів та фризєрів: 1. Кождий голяр мусить мати на собі чисту одж таку, що можна єї прати. 2. По кождім стрижєню або голєню — нозички, бритви, шітки і иньші прилади треба старанно чистити. 3. До пудрованя уживати виключно і безуєлівно вати, по чім єї треба викинути. 4. При скаліченю бритвою голяреви не вільно витирати крови рукою, аві дотикати ся рани. 5. Осіб заражєних скірними недугами, не вільно аві стричи аві голити в публичних фризєрских льокалах. — Подібні розпорядженя звали би ся і у нас...

— **Пальці а вдача.** Є люде, що привязують велику вагу до відгадуваня людської вдачі з пальців. І так, довгі пальці мають сьвідчити о артистичній та мехавічній зручности, пальці покриті волосом — о високих таланах і легкіх обичаях; короткі і грубі пальці вказують на отяжіість, глузоту і зависть; довгі а гнучкі пальці — на духа творчости. Після Дарєса надмірно довгі пальці означують у жінок дуну прєсту, чесну та нещасливу з причини своєї немочи. Скотт твердить, що пальці вигнуті в гору є доказом інтелігенції, велик дуншности та охоти в асного знищеня-руїни — для невдачлих... Хто має руку з шістьма або чотирма пальцями, має бути веселої вдачі! Ті, що бесідуючи, рухають пальцями, є наділені бистрою інтелігенцією і мають багато ворогів. Гладкі пальці є доказом нечистого характера. пальці закінчені квадратом сьвідчать о витрєвалости, о замилуваню до порядку і систематичности.

— **Дрібні вісти.** 3. полк уланів імени архикн. Кароля, стаціонований в Городку, буде обходити дня 10. с. м. 100-літній ювілей свого істнованя. — Міжнародний зїзд ботаників відбув ся оноді в Женєві. Слідуєчий зїзд має відбутися в 1905. р. у Відні. В волчаньскім ставі у Львові угопив ся вчєра диетар львівської «Каси харих» 24-літній Ісаак Бодєк з боязнє перед карою за малу дефравдацію в касі. — Ректор Єзуїтів в Хирові кс. Михайло Мацьковский, помер на серцевий удар підчас прогульки коло Морского Ока в Татрах.

Телеграми.

Кільонія, 9. серпня. Цісар Вільгельм видав розказ, аби в нагоди смерті цїсаревой Фридриховой не запрошувано німецьких і чужих пануючих на німецькі маневри.

Софія, 9. серпня. На банкеті виданім офіцерами залози в Варні в честь віцеадмірала Гільдебранда, Гільдебранд виїе toast, в яким сказав: Російська фльота Чорного моря потрафить сповнити свою задачу. Сподію ся колїе побачити болгарську фльоту побіч російської.

Гамбург, 9. серпня. Вчора прибув ту парохід «Гера» з гр. Вальдерзом. Місто і порт приокрашені. На стрічу гр. Вальдерзого виїшов наслідник престоло. На банкеті відчитано цїсарську похвалу для прибувшого вождя, а наслідник престоло вручив ему ордер «pour la merite» з дубовими лїстками.

Льондон, 9. серпня. Кітшенер доносить з Преторїї: Бури заволонали англїйську передову сторожу, зложеноу з 25 людей.

COLOSSEUM Ernesta Thorna,

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна

Програма від 1. до 31. серпня 1901.

При співучасті військової музики 80. п. п. В огородї електрично освітленим.

1) **Gertrelia**, хромографічна тансерка гімнастична з Гипподрому в Лондоні. 2) **Mas-Andreas**, найславнїйші і найкомічнїйші дуєтисти з Парижа. 3) **Liane Grossé**, калейдоскопова тансерка фантастична з новостію: спалене вдови Раджи на костирі. 4) **Alexander de Tulé**, незрівняний музикальний віртуоз. 5) **Сестри Pronay**, експентричні дуєтистки. 6) **Орхестра**. 7) **O. Francordi**, пародистка театру «Varieté» звана «живим фонографом». 8) **Mlle Rollero**, дамский Fregoli. 9) **Американський біоскоп**: нові сензаційні «найзнаменитїші живі фотографї». 10) **Arvida Svensson**, шведська співачка лірична.

Що дня о 8. год. вечером велике представлєнє. В недїлю і сьвята два представлєнє. Що пятницї **High-Life** представлєнє. Білєти вчаснїше можна замовляти і набути в конторі Цїльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Сезон від 1. червня до кінця вересня

В Микуличинї

над трема Прутами
отворив заряд

„Народної Гостинницї“

зі Львова

◆ **готель і рєстабрацію** ◆

в вїлї о. Галайчука.

Заряд приймає купелєвих гостей на цїлий сезон на мешканє, також з цїлим удєржанєм. Сезонові домівки в готелї під власним зарядом по 2-3 покої по дуже умїрєних цїнах. Можна винаймаєти і на місяці. Кухня і пивниця у власнїм зарядї, окрема читальня для гостей, купелї в Прутї о 200 кроків від готелю, прогульки нетомлячі задля догїдного положєнєя мїсцевостї, а велїзнична стация о 150 кроків від готелю.

Зголошенєя приймає п. Микола Заячківський в Микуличинї.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1893. —

Товариство взаїмних обезпечєнє

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти».)

одиноке руске товариство асекураційне, обезпечє будянки і всі предмети движимі против огневих шкід.

«Дністер» припоручилє Преосьвящ. Ординарїятї Всєч. Духовєнєству і вірним всім трєх Епархїй

Фонд гваранційнї «Дністра» з днем 31 грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540 кор 11 сот	
Резерва премїй	171.942	разом
Резерва спеціальна	6.000	620.406 кор 65 сот
Фонд емеритальнїй	30.924	54

Тарифи «Дністра» умїрєнованї Надвїжка річна роздїляє ся між членєв «форм» зворотів. За рік 1900 дістають членє 8% звороту з премїй

«Дністер» виплатив до 31 грудня 1900 відшкодованє 2.120.834 кор Шкодаїквідують ся безпроволочно в прїсудствї Дєлегата і 2 членєв

Полїон «Дністра» приймають при позичках гіпотєчних Банк краввий і Каса ошадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долинї, Сьятинї, Городєнцї Терєбовлї Залїццях, Городку і Богородчанях

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся тїлькє через «Дністер» в Товариствє взаїмнє обезпечєнє в Крановї; в таких обезпечєнє через «Дністер» іде частє провїзїй на рускі публичнї добродїйнї цїм; полїси і квїтї видає Краківське Товариство рускі

«Дністер» пошукує спосібних агєнтїв, особливє сєлянє господарїв в окрєстностях, де ще нема блявєкє агєнцїй «Дністра». Агєнти заробилє вже 274.964 кор провїзїй

Зголошенєя о агєнцїї треба вносити до Дирекцїї у Львові

Сєлянє! убігайте ся тїлькє о агєнцїю «Дністра».

Вїд огню обезпечайте ся тїлькє в «Дністрї».

На житє обезпечайте ся тїлькє через «Дністер».

Всїлякі

КУПОНИ

вильосованї

цїнні паперї

виплачує без потрученї

провїзїї або коштів

Контора вимїни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотєчного.

Розклад поїздів залїзничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

поїзд		до Львова		поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годїнї				відходить о годїнї			
6:10		з Кракова, Берліна, Варшави, Відня		6:25		до Станїславова, Пдвисокого, Потутор	
6:20		з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Гусьтина		6:30		до Пдволочиск (Київ) Бродїв дв. головнїй	
6:46		з Брухович, щод. від 16. мая до 15. вер. вк.		6:43		» » дв. Пдзамче	
7:45		з Янова		6:35		до Лавочного (Мукача, Пешту) Борислава	
7:40		з Тернополя, Бродїв на дв. Пдзамче		8:30		8:40	
8:00		» » на дв. головнїй		2:55		до Кракова (Відня, Варшави), Берліна	
8:10		з Лавочного (Пешту) Калуша, Сянока		9:00		до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 15. вер)	
8:15		з Сокаля, Рави рускої		9:15		до Янова	
1:35		8:50 з Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берліна		9:25		до Пдволочиск, Бродїв, Гусьтина дв. Пдд.	
		11:45 з Ряшова, Любачова, Самбора		9:42		» » дв. гол.	
		11:55 зі Станїславова (Керсємєвє, Потутор)		10:20		до Сокаля, Бєлаця, Рави рускої і Любачова	
		12:55 з Янова		2:40		до Чернівцїв,	
		1:10 зі Скольного, Калуша, Хирова з Лавочного				до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлі і сьвята	
		від 1. черв. до 15. вер.		2:15		до Брухович від 16. мая до 16. вересня	
		3:14 з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)				в недїлі і сьвята	
		4:40 зі Самбора, Борислава, Стрия		3:05		до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
2:20		5:11 з Пдволочиск (Київ) Бродїв на дв. Пдд.		3:15		до Янова щодєнно від 16. мая до 30. вер.	
2:35		5:35 » » на дв. голов.		3:26		до Брухович щод. від 16. мая до 15. вер.	
		5:50 з Кракова		3:30		до Ряшева, Хирова, Любачова	
1:45		5:40 з Чернівцїв, Іцкан					
		6:00 з Сокаля, Бєлаця і Любачова					
Нїч				Нїч			
		7:36 з Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)		12:45		6:10 до Станїславова	
		8:50 з Брухович від 16. мая до 15. вересня щод.				6:20 до Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
		9:41 з Янова від 1. мая до 15. вер. щодєнно				6:30 до Янова від 1. мая до 15. вер. т. в днї б.	
		9:20 з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)				а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1902 щодєнно	
8:40		9:50 з Кракова (Відня, Берліна), Ясла, Розвадова				6:35 до Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова	
2:31		9:40 з Чернівцїв, Букарєшту,				7:10 до Тернополя, Бродїв дворець головнїй	
12:15		10:20 з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша				7:32 » дворець Пдзамче	
		10:20 з Пдволочиск (Київ), Бродїв на дв. Пдд.				7:25 до Сокаля і Рави рускої	
		10:02 » » на дв. голов.				7:52 до Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)	
		3:12 з Пдволочиск Копичнєць на дв. Пдзамче				9:30 до Янова від 1. мая до 15. вересня	
		3:35 » » на дворець головнїй		2:51		10:30 до Чернівцїв і Іцкан	
						11:00 до Кракова, Відня, Варшави	
						11:10 до Пдволочиск, Бродїв дв. головнїй	
						» » дв. Пдд.	
						11:32 до Кракова, Відня, Берліна, Самбора	
						4:15 до Брухович від 16. мая до 15. вер. щод.	
						4:45	

ЗАМІТКА: Пєра нїчна числїть ся від 6 годїни вечером до 5 годїни 59 мїнут рано. Час середно-європейскїй рїзняєт ся від часу львівского о 36 мїнут, а іменнє 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мїн. часу львівского. — В мїстї видають білєти Уади: звичайнї білєти агєнцїя часопїснїй Ст. І. Соколовского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білєти звичайнї і вськї пншнї, тарифи, ілюстрованї провїзїйки, розклади Уади і т. п. бюро інформаційне ц. к. залїзниць державних (ул. Краківськє ч. 5. в подїрїю, сходи II, дверї ч. 52.) в урядових годїнах (8-3 а в сьвята 9-12).

Контора вимїни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотєчного

2 купує і продає

венкі

паперї цїнні

і **МОНЕТИ**

по найдешевшїм кур-

сї деннїм не числячи нїякої

провїзїї.